Utdanningsdirektoratet
E-post: post@udir.no

Asker, 1. juli 2025

KOMMENTARER TIL UTDANNINGSDIREKTORATETS RAPPORT ETTER TILSYN MED GAMLEVEIEN SKOLE

Verdialliansen kommenterer her Utdanningsdirektoratets rapport datert 11. juni 2025, deres referanse: 2024/14417, etter tilsyn med Gamleveien skole.

Vi presiserer at Verdialliansen ikke har noen rolle, verken i skolen eller det gjennomførte tilsynet. Våre kommentarer har utelukkende bakgrunn i det ideelle formålet i våre egne vedtekter. Kommentarene sendes uten kontakt med Gamleveien skole, som heller ikke er kjent med våre kommentarer.

Tilsynsrapporten avdekker etter vår vurdering kultur og holdninger hos Utdanningsdirektoratet som avviker fra forventet kvalitet, habilitet, forsvarlighet og rett lovforståelse hos tilsynsmyndigheten.

Tilsynsrapporten har allmenne implikasjoner som medfører at den ikke kan forstås som avgrenset til et isolert forhold mellom Gamleveien skole og Utdanningsdirektoratet som tilsynsmyndighet. Når vi i det etterfølgende anvender begrepet «avvik» forstår vi med det brudd på rett anvendelse av mandat.

Dette er bakgrunnen for vårt engasjement.

MOMENTER FRA RAPPORTEN MED VÅRE KOMMENTARER

I det etterfølgende refererer vi fra momenter i tilsynsrapporten, og gir våre kommentarer:

1. Utdanningsdirektoratet har omtalt tilsynet med Gamleveien skole i en artikkel på udir.no 12. juni 2025 hvor tilsynet med fem skoler er omtalt samlet.

   KOMMENTAR TIL PKT. 1: Artikkelen har overskrift og innhold som ikke er tydelig på at det dreier seg om skoler med forskjellige styrer og org.nr.

   Artikkelen refererer til «*menighetens medlemmer*» og kommenterer forhold som om det omtalte forholdet dreier seg om én bestemt menighet.

   Generell omtale av fem skoler, gir inntrykk av felles konklusjoner på tross av at det gjelder individuelle tilsyn med skolespesifikke fakta. Dette alene bekrefter et inntrykk av at gjennomførte tilsyn ikke har søkt faktum ved den enkelte skoles opplæring.

Heretter siterer vi fra tilsynsrapporten og legger til våre kommentarer:

2. *Vi har tatt inn flere utdrag fra Pontoppidans forklaring for å underbygge våre vurderinger i den endelige rapporten* (rapport side 2).

3. *Dere må endre opplæringen og læremidlene knyttet til homofili og samlivsformer, synd og frykt, og likestilling mellom kjønnene. Skolen må sikre at læremidlene og undervisningen er i samsvar med godkjent læreplan og sikre at lærerne har en felles praksis i samsvar med læreplanen. Dette innebærer blant annet at dere ikke kan bruke Pontoppidans forklaring, men må bruke andre læremidler i KRLE* (rapport side 3)

4. *Det vil likevel være i strid med formålsbestemmelsen i privatskoleloven bokstav d å bruke Pontoppidans forklaring som læremiddel i samfunnsfag og naturfag på grunn av måten den fremstiller mannen som overhode. Etter vår vurdering kan ikke den enkelte lærerens tilpasninger i opplæringen veie opp for hvordan ulikhetene mellom kjønn presenteres i et sentralt læremiddel* (tilsynsrapporten side 9).

5. *Vi mener at Pontoppidans forklaring er uegnet som læremiddel for elever i grunnskolen* (rapport side 10).

6. *Som nevnt i vurderingen vår av innholdet i opplæringen over, forstår vi at syndsbegrepet er sentralt i kristen teologi og også i flere andre kontekster. Vi presiserer at vi ikke mener begrepet i seg selv er problematisk, men vi mener måten det blir formidlet på i Pontoppidans forklaring gjør at boken ikke er egnet som læremiddel i grunnskolen* (rapport side 12).

   KOMMENTAR TIL PKT. 2 - 6: Rapporten har mange henvisninger og sitater fra Pontoppidans forklaring, men dokumenterer ikke hvordan dette anvendes i skolen, og heller ikke hvordan denne anvendelsen er i konflikt med lovlig bruk av læremidler.

   Tidligere ordning for godkjenning av læremidler ved Nasjonalt Læremiddelsenter ble avviklet for 25 år siden. Vår forståelse er at både offentlig skole og privatskoler skal ha en læreplanstyrt opplæring, ikke læremiddelstyrt.

   Formålsbestemmelsen i privatskoleloven bokstav d regulerer at opplæringen skal ta sikte på «*å førebu eleven til eit ansvarleg liv i eit fritt samfunn i ei ånd av forståing, fred, toleranse, likestilling mellom kjønna og venskap mellom alle folkeslag, etniske, nasjonale og religiøse grupper og personar som høyrer til urfolk*,»

   Rapporten dokumenterer ikke at opplæringen ved Gamleveien skole fører til at elever ved skolen ikke mottar opplæring som forbereder elevene slik dette formålet søker.

   Rapporten dokumenterer ikke at opplæringen avviker fra godkjente læreplaner.

   Rapporten fremstår som et tilsyn med Pontoppidans forklaring, ikke den faktiske opplæringen ved Gamleveien skole.

7. *Private skoler godkjent på grunnlag av et livssyn, skal gjennomføre opplæringen i samsvar med sitt livssyn, innenfor rammene av de godkjente læreplanene. Dette innebærer at dere må gi opplæring om andre syn enn deres eget. Det er en forutsetning at skolens opplæring gis innenfor rammene av formålsparagrafen.*

   Likestillings- og diskrimineringsloven § 27 slår fast at læremidlene og undervisningen skal bygge på formålet med likestillings- og diskrimineringsloven. Lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering blant annet på grunn av kjønn, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

   Bestemmelsen innebærer at dere i undervisningen må unngå stigmatiserende fremstillinger av de som er vernet av loven. Dere kan for eksempel ikke fremstille enkelte former for seksuell orientering som unaturlige eller illegitime i undervisningen (rapport side 5).

Kontrollspørsmål: *Får elevene opplæring som er jevngod med opplæringen i offentlige skoler som fremmer likestilling, hindrer diskriminering, og er i tråd med formålsbestemmelsen?*
Svar: *Nei* (rapport side 5)

KOMMENTAR TIL PKT. 7: Tilsynsrapporten viser verken til konkrete hendelser eller faktisk opplæring som avviker fra de godkjente læreplanene.

Rapporten dokumenterer ikke at skolen unnlater å gi elevene kunnskap om andre syn enn de normene og verdiene som skolen selv representerer.

Rapporten har ingen henvisninger til rapporterte avvik eller varsler som er bekreftet.

Det ligger utenfor Utdanningsdirektoratets mandat å konkludere at det foreligger avvik fordi skolens normer og verdier kan medføre risiko for avvik.

Alle konklusjoner hviler på resonnementer basert direktoratets lesning av Pontoppidans forklaring og direktoratets antagelse av at skolens normer og verdier medfører risiko for utrygghet og diskriminering.

Alle forhold som hevdes å gi grunnlag for at Utdanningsdirektoratet konkluderer med avvik, må ha vært transparent og åpent tilgjengelig også da skolen ble godkjent som privatskole og fikk sine læreplaner godkjent.

Dette bekrefter inntrykket av at det er Utdanningsdirektoratet som tilsynsmyndighet som har endret seg, ikke skolen.

Rapporten hevder at skolen bryter likestillings- og diskrimineringslovens § 27 om innhold i læremidler og undervisning.

Vi avviser at Utdanningsdirektoratet har kompetanse til å foreta en selvstendig vurdering av undervisningen og læremidlene som del av tilsynet med Gamleveien skole. Lovens forpliktelse i § 27 er knyttet til lovens formål i § 1.

Lovens formål lister opp en rekke diskrimineringsgrunnlag, herunder religion og livssyn. Utdanningsdirektoratet feiltolker etter vår vurdering sitt mandat som tilsynsmyndighet ved å prioritere sin egen forståelse av diskrimineringsgrunnlagene seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, og samtidig avvise normer og verdier knyttet til diskrimineringsgrunnlaget religion, og eventuelt også livssyn.

Anvendelsen av begrepet «*diskriminering*» blir feil, fordi det som avdekkes ikke er annet enn forskjeller i normer og verdier mellom legitime diskrimineringsgrunnlag.

Det er ikke diskriminerende å gi kunnskap og forankring i normer og verdier, selv om disse ikke er sammenfallende med hva andre personer og grupper representerer.

Diskriminering inntreffer først ved en forskjellsbehandling som er ulovlig og uten saklig begrunnelse. Slik diskriminering har ikke Utdanningsdirektoratet dokumentert.

8. *I Pontoppidans forklaring kommer det tydelig frem at ekteskapet er definert til å være mellom mann og kvinne, og at andre former for samliv er syndige. Det kommer også tydelig frem at kjønnslig omgang utenfor ekteskapet er å bedrive hor* (rapport side 7).

9. *I lokal læreplan for KRLE 4. trinn, er ett av kompetansemålene å «beskrive og samtale om ulike måter å leve sammen på i familie og samfunn ut fra kristen tro og etikk». Læremiddelet som er oppført til dette kompetansemålet er Pontoppidans forklaring om det 4. og det 6. bud. Vi mener at dette viser at det er mye fokus på ekteskapet mellom mann og kvinne allerede fra tidlig på barneskolen. Læremiddelet som brukes til dette temaet fremstiller dette som den eneste riktige samlivsformen* (rapport side 8).

10. *Vi vurderer at dere kan formidle et utgangspunkt om at ekteskapet er en foretrukket samlivsform, men at dere ikke kan diskriminere mellom heterofile og likekjønnede ekteskap. Hvis en fremhever at et ekteskap mellom homofile ikke er «riktig», vil det være naturlig for elevene å legge til grunn at det er den homofile legningen som er årsaken til dette, og at denne derfor heller ikke er «riktig»* (rapport side 8).

11. *Oppsummert vurderer vi at skolens opplæring om homofili og andre samlivsformer enn heterofilt ekteskap, er i strid med læreplanverket og kravene i privatskoleloven og likestillings- og diskrimineringsloven. Dere formidler et syn på homofili som ikke er i tråd med plikten til å fremme de ulike menneskerettighetene som er nedfelt i FN-konvensjonene og som går frem av likestillings- og diskrimineringslovens formålsbestemmelse* (rapport side 8).

KOMMENTAR TIL PKT. 8 - 11: Det ligger utenfor Utdanningsdirektoratet mandat å hevde kristen samlivsetikk som avvik fra opplæringsloven, privatskoleloven og likestillings- og diskrimineringsloven. Ekteskapet mellom én mann og én kvinne er norm for samlivsetikken, uten konflikt med norsk lov eller menneskerettighetene.

Utdanningsdirektoratet bør kjenne til «*Guide on Article 12 of the European Convention on Human Rights – Right to marry*» som ble publisert av den europeiske menneskerettighetsdomstolen så sent som i februar 2025.

Se særlig veiledningens pkt. 4, 6, 11, 12, 27, 28, 29, 30, 31 og 32.

Utdanningsdirektoratet kan ikke hevde at det foreligger diskriminering, brudd på menneskerettighetene, likestillings- og diskrimineringsloven og formålet i privatskoleloven, med begrunnelse at skolen hevder at ekteskapet mellom mann og kvinne er i en særstilling, når dette også er normen for Artikkel 12, om retten til å inngå ekteskap, i den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK), forøvrig inntatt i den norske menneskerettsloven.

Norsk lov om ekteskapet, og følgelovgivning som er vedtatt i barneloven, adopsjonsloven og bioteknologiloven, gir likekjønnede par i Norge tilgang til både ekteskap og ekteskapets rettsvirkninger utover menneskerettighetene.

Vi viser til proposisjonen til «felles ekteskapslov» i 2008, hvor det eksplisitt fremgår at det ikke forelå diskriminering av homofile i Norge som gjorde reformen påkrevet, f.eks. pkt. 3.8 side 10-11. Se også vårt notat med vår begrunnelse for å delta i en felleskristen erklæring om kjønns- og seksualitetsmangfold. Se også våre faktaark om 1) Barnets rett til mor og far, og 2) Begrepet diskriminering.

Utdanningsdirektoratet bør også være klar over at det foreligger politiske forslag og krav, både i Stortinget og fra pressgrupper utenfor Stortinget, som i enda større utstrekning vil forme norsk lovgivning langt utover det som følger av menneskerettighetene, og etter vår vurdering bryter med menneskerettighetene:

- VENSTRES FORSLAG TIL KJØNNSNØYTRAL PATER EST REGEL (2024)
- VERDIALLIANSENS KOMMENTARER TIL VENSTRES FORSLAG
- STORTINGETS BEHANDLING AV BARNELOVEN, SÆRLIG MINDRETALLSMERKNADER

Hvordan ekteskapet defineres er et vesentlig premiss for følgelovgivning knyttet til reproduksjon og assistert befruktning, foreldreskap og juridisk foreldreskap, og dessuten er relevant for hvordan samfunnet definerer kjønn.

Når Utdanningsdirektoratet hevder at det bryter med godkjent opplæring å formidle normer og verdier som fremholder ekteskapet mellom én mann og én kvinne – er det vår vurdering at avviket ligger hos Utdanningsdirektoratet.

Det betyr at elever, foreldre, og muligvis også ansatte ved skolen, kan være utsatt for diskriminering av Utdanningsdirektoratet, dersom tilsynsrapporten blir stående som premiss for hva som skjer videre med opplæringstilbudet ved skolen.

12. *Barnekonvensjonen stadfester barns menneskerettigheter og at barn har krav på spesiell beskyttelse. Formålsparagrafen i privatskoleloven synliggjør barnekonvensjonen artikkel 29 nr. 1. om rett til utdanning. Opplæringen barna får må være **i** samsvar med barnekonvensjonen, samtidig som elevene skal tilegne seg kunnskap om menneskerettighetene som er nedfelt i FN-konvensjonene, herunder barnekonvensjonen* (rapport side 4).

13. **Kontrollspørsmål:** «*Får elevene opplæring som er jevngod med opplæringen i offentlige skoler som fremmer likestilling, hindrer diskriminering, og er i tråd med formålsbestemmelsen*?»
Svar: «*Nei*» (rapporten side 5)

KOMMENTAR TIL PKT. 12 - 13: Referansen til barnekonvensjonen inngår i et resonnement som leder til kontrollspørsmålet og tilsynsrapportens svar på dette. Verken kontrollspørsmålet eller svaret på dette er begrunnet med dokumenterte fakta. Når premisset er feil blir dermed også svaret på kontrollspørsmålet feil.

I vår høringsuttalelse i 2023 til privatskoleloven, hevder vi at det som kan komme til å utfordre retten til utdanning i Norge er økt ideologisk ensretting i offentlig skole, i kombinasjon med strammere regulering av privatskolene. Barnekonvensjonens begreper «*familie*» og «*foreldre*» hviler på utgangspunkt om biologisk tilknytning. Dette støtter ekteskapet mellom én mann og én kvinne som norm og verdigrunnlag.

Norges utvikling bort fra dette menneskerettslige utgangspunktet vil kanskje ikke bli vurdert av norsk domstol å være i konflikt med menneskerettsloven og dens vedlagte konvensjoner, men kan heller ikke etableres som en norm det er forbudt å ikke dele.

Utdanningsdirektoratet som tilsynsmyndighet kan ikke ha et norm- og verdigrunnlag som forbyr privatskoler å formidle normer og verdier som er mer sammenfallende med menneskerettighetene enn politiske reformer i Norge.

På noen områder er politiske reformer i Norge innenfor det tolkningsrommet EMK gir nasjonalstatene anledning til, selv om de ikke følger som noe pålegg i EMK.

På andre områder har Norge vedtatt reformer og rammebetingelser som medfører det vi vurderer som avvik fra grunnleggende menneskerettigheter.

Vi viser særlig til barnekonvensjonens Artikkel 24, som anerkjenner

> «*barnets rett til å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandard og til behandlingstilbud for sykdom og rehabilitering. Partene skal bestrebe seg på å sikre at ingen barn fratas sin rett til adgang til slike helsetjenester*».

Samme rettighet gjelder for enhver borger i internasjonal konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter Art. 12

> *«Konvensjonspartene anerkjenner retten for enhver til den høyest oppnåelige helsestandard både fysisk og psykisk.»*

I strid med dette har Helsedirektoratet vedtatt en nasjonal faglig retningslinje for kjønnsinkongruens hvor det ikke engang er et mulig mål for utredning og behandling å bistå barn eller andre pasienter til trygg identitet i den kroppen de er født med.

Les vår gjennomgang i april 2024 av dette temaet.

Når EMK og barnekonvensjonen anvendes med feil forståelse som premiss, av statens tilsynsmyndighet for privatskoler, bidrar Utdanningsdirektoratet til den norske statens grunnleggende, systematiske og institusjonaliserte avvik fra menneskerettighetene.

14. *Bestemmelsen (i Likestillings- og diskrimineringsloven § 27, vår merknad) innebærer at dere i undervisningen må unngå stigmatiserende fremstillinger av de som er vernet av loven. Dere kan for eksempel ikke fremstille enkelte former for seksuell orientering som unaturlige eller illegitime i undervisningen (*rapport side 5*).*

15. *For eksempel skal ikke skolen fremstille enkelte former for seksuell orientering som unaturlig eller illegitime. Selv om bestemmelsen ikke innebærer et forbud mot beskrivelser av fakta og saklige analyser, rammer bestemmelsen alle læremidler og undervisning som fremstiller fakta på en såpass skjev måte at det er egnet til å påvirke elevenes holdninger på en diskriminerende måte. Retten til religionsfrihet er sentral i retten til religionsutøvelse, men den er ikke absolutt* (rapport side 6-7*).*

16. *Etter vår vurdering fremstiller Pontoppidans forklaring flere samlivsformer og hva som er syndig på en måte som er stigmatiserende og diskriminerende. I Pontoppidans forklaring kommer det tydelig frem at ekteskapet er definert til å være mellom mann og kvinne, og at andre former for samliv er syndige. Det kommer også tydelig frem at kjønnslig omgang utenfor ekteskapet er å bedrive hor. I stykke 291 er det vist til 1 Kor 6,9-10, der det blant annet står at «Verken … horkarler eller bløtaktige eller de som synder mot naturen … skal arve Guds rike». I margen er det forklart at «bløtaktige» er «De som lar seg bruke til unaturlig kjønnsomgang» og at «Synd mot naturen» er «Unaturlig og syndig tilfredsstillelse av kjønnsdriften*» (rapport side 7).

KOMMENTAR TIL PKT. 14 – 16: EMK gir ikke alle samlivsrelasjoner like rettigheter hva angår inngåelse av ekteskap, og dermed heller ikke til ekteskapets rettsvirkninger.

Uavhengig av hvordan Utdanningsdirektoratet mener menneskerettighetene burde vært utformet, må direktoratet legge til grunn en forståelse av hvordan menneskerettighetene faktisk er utformet, ved utøvelse av sin tilsynsmyndighet.

Det betyr ikke at annen seksuell orientering enn heterofil orientering skal omtales på en måte som er diskriminerende. Dette dokumenterer da heller ikke tilsynsrapporten at finner sted ved skolen. Det er ikke tilstrekkelig at Utdanningsdirektoratet viser til tekstavsnitt fra Pontoppidans forklaring, når det ikke dokumenteres hvordan disse tekstene anvendes i den daglige opplæringen – og heller ikke at den faktiske opplæringen er i konflikt godkjenning av skolen og skolens læreplaner.

Utdanningsdirektoratet synes dessuten å legge til grunn en forståelse av hva som er diskriminering som det ikke er hjemmel for. Vi viser igjen til vårt faktaark.

Det å påvise en heteronorm i samfunnet betyr ikke at det er dermed er påvist diskriminering. Menneskets reproduksjon er heteronormativ, og dermed også kjønnsnormativ. Dette reflekteres i FNs og Europarådets menneskerettskonvensjoner og fortsatt også i norsk lovgivning. Det er ikke noe oppsiktsvekkende ved dette.

Normer kan være gjenstand for bevisstgjøring og kritisk refleksjon, uten at det dermed er hjemmel for å legge normkritisk metode og perspektiver til grunn for tilsyn og dokumentasjon av påståtte avvike fra opplæringsloven og godkjente læreplaner.

Henvisningen til Pontoppidans forklaring i pkt. 15 fremstilles som et selvstendig avvik, uten dokumentasjon av hvordan de siterte tekstene fra I. Kor. 6, 9-10 og Pontoppidan faktisk anvendes i opplæringen. Slik rapporten er formulert er Utdanningsdirektoratet tett på å også avvise bibelen som et mulig læremiddel i skolen.

17. *Elevene kan også lese at blant annet banning og å omgås mennesker utenfor menigheten eller det kristne fellesskapet kan være synd* (rapport side 8).

    KOMMENTAR TIL PKT. 17: Hvis skolene skal være trygge for alle elever, må det også gjelde for elever som kjenner utrygghet hvis banning er skjermet i skolemiljøet. Vi noterer at Utdanningsdirektoratet i forrige uke publiserte en rapport om grovt språkbruk, og forutsetter at banning inngår i språk som gjør skolemiljøet utrygt.

18. *Stykkene fra Pontoppidans forklaring legitimerer blant annet fysisk avstraffelse av barn og innskrenking av elevenes personlige frihet* (rapport side 8).

    KOMMENTAR TIL PKT 18: Rapporten er uten faktum eller dokumentasjon som gir grunnlag for å antyde at skolen fremmer fysisk avstraffelse av barn.

19. *Etter vår vurdering kan ikke den enkelte lærerens tilpasninger i opplæringen veie opp for hvordan ulikhetene mellom kjønn presenteres i et sentralt læremiddel* (rapport side 9).

    KOMMENTAR TIL PKT. 19: Rapporten er uten faktum eller dokumentasjon av hvordan læremidlene faktisk anvendes i opplæringen. Offentlige skoler har vid adgang til å anvende læremidler og ressurser for å belyse læreplanen med verdier og kunnskapsmål. Det samme må gjelde for privatskoler.

20. *Vi understreker at vi kun har sett på en begrenset del av opplæringen ved skolen, men vi mener det er høy sannsynlighet for at dette er holdninger og verdier som er gjennomgående hos flere lærere, lærebøker og læremidler* (rapport side 10).

    KOMMENTAR TIL PKT. 20: Utdanningsdirektoratet bekrefter her at det ikke er påvist avvik fra premissene for tidligere godkjenning av skolen eller fra godkjente læreplaner. Konklusjonene er basert på skjønn og vurdering av sannsynlighet.

21. *I tilsynet har vi ikke fått informasjon som tilsier at elevene som går på skolen nå, opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Vi mener likevel at det er forhold ved denne skolen som utgjør en risiko for at elever kan oppleve at skolemiljøet ikke er trygt og godt* (rapport side 15)

22. *Vi gjengir ikke hva den enkelte eleven har sagt i rapporten vår, men samlet sett gir elevene uttrykk for at de har det bra på skolen. De lærer hva som er rett og galt når det gjelder noen temaer, men også at de skal respektere alle mennesker. Vi har lagt vekt på dette i vår vurdering, selv om det ikke har vært avgjørende for våre konklusjoner* (rapport side 12)

23. ***Kontrollspørsmål:*** *Arbeider skolen kontinuerlig for å sikre et trygt og godt skolemiljø so fremmer helse, inkludering, trivsel og læring?*
    Svar: *Nei (*rapport side 11*)*

    KOMMENTAR TIL PKT 21 - 23: Tilsynsrapporten inneholder ikke faktum som gir dekning for å svare – nei på dette kontrollspørsmålet. Tvert imot fremgår det av rapporten at ingen av elevene direktoratet har vært i kontakt med opplever skolemiljøet slik Utdanningsdirektoratet likevel legger til grunn.

24. *Menigheten har regler for hva som er riktig og galt blant annet når det gjelder ekteskap og seksualitet. Dette blir formidlet til elevene i opplæringen, gjennom sentrale læremidler* (rapport side 12).

    KOMMENTAR TIL PKT. 24: Tilsynsrapporten dokumenterer ikke at det som her siteres bryter med vilkårene for godkjenning av skolen og skolens læreplaner.

    Utdanningsdirektoratet kan ikke slutte av læremidlene i seg selv at det foreligger et ulovlig avvik. Det må dokumenteres at opplæringen bryter med loven.

    Slik dokumentasjon foreligger ikke i tilsynsrapporten.

    De normene og verdiene som skolen ifølge tilsynsrapporten bygger på, hva angår kjønn, ekteskap og seksualitet, bryter ikke med diskrimineringsvernet i likestillings og diskrimineringsloven. Tvert imot er det vår vurdering at det Utdanningsdirektoratet beskriver som «menighetens regler» er normer og verdier som er skjermet av EMK artikkel 12, artikkel 9 og EMK første tilleggsprotokoll artikkel 2.

    Vi minner også om at Kirkemøtet i Den norske Kirke i 2017 gjorde vedtak om en liturgi som åpner for kirkelig vigsel av par av samme kjønn. Vedtakets pkt. 6 bekrefter at det fastholdes en frihet for prester og andre kirkelig ansatte i dette spørsmålet.

    Dette betyr at normer og verdier som Utdanningsdirektoratet mener er diskriminerende, fortsatt er et anerkjent mindretallssyn i Den norske Kirke.

Dette fremgår også av ekteskapsloven, hvor § 13 gir en vigsler adgang til å nekte å foreta vigsel dersom brudefolkene er av samme kjønn.

Utdanningsdirektoratet har ikke kompetanse til å vurderes lovlig samvittighetsfrihet som ulovlig diskriminering, og grunnlag for å konkludere at det foreligger avvik fra godkjente læreplaner.

Tilsynsrapporten gir grunn til å vurdere at Utdanningsdirektoratet har etablert en kultur, forståelse og forvaltning som diskriminerer lovlige diskrimineringsgrunnlag.

MANGLENDE VURDERING AV HABILITET

Utdanningsdirektoratets rapport etter tilsynet med Gamleveien skole, inneholder vurderinger og konklusjoner som gir grunnlag for å stille spørsmål ved tilsynsmyndighetens habilitet.

Vi gir her en begrunnelse for dette:

25. På tross av gjentatte anmodninger siden 2021 har Utdanningsdirektoratet unnlatt å utarbeide retningslinjer for offentlig skole om fritak fra obligatorisk undervisning basert på markering av Pride og med «*kjønns- og seksualitetsmangfold*» som verdigrunnlag for opplæringen. Se vedleggene vi har lenket til under pkt. 29.

26. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en «*støtte til undervisning om kjønn og seksualitet*». Det fremgår av vår dialog med Utdanningsdirektoratet at det ikke foreligger noe vedtak i Utdanningsdirektoratet om å godkjenne denne støtten. Den har heller ingen formell status som en veiledning, slik andre forvaltningsorganer f.eks. utarbeider veiledninger til forskrifter.

    Støtten har en profil og innhold som tolker og definerer opplæringsloven og læreplanverket, med verdier, prinsipper og kunnskapsmål, uten at det finnes noen hjemmel for dette.

    Direktoratet bør være kjent med at denne støtten blir utlagt av skoleeiere og skoler som del av læreplanverket, selv om dette ikke er tilfelle.

    I forbindelse med pågående sak hos Diskrimineringsnemnda har undertegnede mottatt innsyn fra Drammen kommune i et av kommunens tilsvar, hvor Drammen kommune i sin juridiske vurdering under tilsvarets pkt. 1.1.4. «*om LK20 – kjønn og identitet*» formulerer: - *Vi viser til følgende fra læreplanverket «Støtte til undervisning om kjønn og identitet*». Drammen kommune lenker til ovennevnte «støtte» på Utdanningsdirektoratets nettsider, og anvender en rekke sitater fra den såkalte «støtten» som juridisk kontradiksjon mot klagerne.

    Utdanningsdirektoratet har altså forledet en av landets største skoleeiere, i dette tilfelle Drammen kommune, til feilaktig å henvise til «*støtten*» som om det inngår i læreplanverket, selv om dette ikke er tilfelle. Så langt vi er kjent med er denne feilen ikke korrigert, og ligger fortsatt som en mulig feilkilde for Diskrimineringsnemndas kommende avgjørelser.

    Selv om vi har mottatt det aktuelle tilsvaret etter anmodning om innsyn, forstår vi det som et saksdokument ved klagebehandling hos Diskrimineringsnemnda som ennå ikke er avgjort. Vi legger derfor ikke ved lenke for nedlastning av dokumentet. Vi kan sende det separat, eller det kan mottas direkte fra Drammen kommune eller evt. Diskrimineringsnemnda.

27. Utdanningsdirektoratet profilerer etaten med regnbuefarget logo. Dette skjer både på nettsider og sosiale medier, selv om direktoratet er kjent med at Pride eies og arrangeres av en organisasjon som har formulert følgende i politisk plattform:

> *En av våre viktigste oppgaver er å drive påvirkningsarbeid overfor storsamfunnet, som politikere, organisasjoner, myndigheter, næringsliv og massemedier. Dette arbeidet drives lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, blant annet gjennom pride og andre skeive arrangementer.*

Utdanningsdirektoratet viser ingen refleksjon over sin egen profil og den assosiasjonen denne gir til politiske reformer som anvender Pride for påvirkning av samfunnet.

28. Utdanningsdirektoratets direktør Morten Rosenkvist har skrevet offentlige kronikker som blir lest, forstått og anvendt som støtte til obligatoriske markeringer av Pride og flagging med prideflagget i offentlig skole. Det vises til Aftenposten 6. juni 2024 også publisert som offisiell pressemelding samme dag, og VG 12. mai 2025, også publisert som offisiell pressemelding samme dag. I oppslag på Facebook 12. mai 2025 er overskriften «*- Dersom noen nå er usikre på om Pride har en plass i skolen, ønsker vi som fagdirektorat å fjerne all tvil om dette*».

    Utdanningsdirektoratets direktør publiserer et budskap som søker å allmenngjøre normer og verdier som er representert ved Pride og prideflagget. Dette skjer ved 1) å unnlate å synliggjøre at dette omfatter normer og verdier som spinger ut av ideer om «*kjønns -og seksualitetsmangfold» og «brudd på normer for kjønn og seksualitet*», og 2) å trekke en linje fra opplæringslovens formål, og læreplanverkets verdier, prinsipper og kunnskapsmål, til de normene og verdiene Rosekvist hevder at Pride og prideflagget representerer.

    Slik skaper Rosenkvist et feilaktig inntrykk av at Pride og prideflagget representerer den offentlige skolens verdier og kunnskapsmål. Dette avviket fra opplæringsloven og læreplanverket hva angår offentlig skole speiles også i Utdanningsdirektoratet som tilsynsmyndighet for privatskolene og gjenkjennes i tilsynsrapporten for Gamleveien skole.

29. Som vedlegg til punktene 25 – 28 vedlegges vår kontakt med Utdanningsdirektoratet i perioden 2021 – 2025, herunder også for klargjøring av status for publisert «*støtte til undervisning om kjønn og seksualitet*». Alt ligger som pdf-filer i følgende lenker:

    BREV FRA VERDIALLIANSEN TIL UDIR 13. JUNI 2021
    SVAR FRA UDIR 4. NOVEMBER 2021

    BREV FRA VERDIALLIANSEN TIL UDIR 21. DESEMBER 2021
    SVAR FRA UDIR 2. JUNI 2022

    BREV FRA VERDIALLIANSEN TIL UDIR 6. MARS 2023
    SVAR FRA UDIR 29. JUNI 2023

    BREV FRA VERDIALLIANSEN TIL UDIR 17. MARS 2025
    SVAR FRA UDIR 19. MAI 2025

    KONTAKT MED UDIR OM «STØTTE TIL UNDERVISNING OM KJØNN OG SEKSUALITET»

30. Slik vi forstår forvaltningsloven, gir ikke denne hjemmel for å hevde organinhabilitet, selv om vi mener det er dokumentert en kultur og forståelse i Utdanningsdirektoratet som etat som avviker fra rett lovforståelse i de rettslige henvisningene som tilsynsrapporten hviler på.

31. Selv om det ikke er grunnlag i norsk rett for å hevde organinhabilitet, mener vi det er relevant å vise til forvaltningslovens § 6 hvor det er bestemmelser om at offentlig tjenestemann er

    «*ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet*»,

    og videre at

    «*Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan*».

    Vi noterer også at

    «Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part».

    Hadde vi representert skolen som denne tilsynsrapporten omhandler, ville vi definitivt ha reist en slik ugildhetsinnsigelse mot tilsynsmyndigheten.

    Utdanningsdirektør Morten Rosenkvist har engasjert seg personlig for å skape et feilaktig inntrykk av at obligatoriske markeringer av Pride i skolene følger av opplæringsloven og læreplanverket. Direktoratet har samlet fulgt opp dette som pressemeldinger og i annen offentlig kommunikasjon. Dersom det kan etableres at Rosenkvist er inhabil, så er også alle hans underordnede inhabile, og kan ikke foreta noe objektivt tilsyn av privatskoler med et annet norm- og verdigrunnlag enn det som representeres ved Pride og prideflagget.

32. Som et avsluttende poeng før våre konklusjoner, vil vi peke på det beklagelige i at statens eget forvaltningsorgan for opplæring i Norge, har etablert et systematisk avvik fra det lovverket etaten er satt til å forvalte. Vi mener at opplæringsloven, med forskrift og læreplanverk for offentlig skole, er godt utformet. Det samme gjelder privatskoleloven.

    Det offentlige læreplanverket, med verdier og prinsipper, og kunnskapsmålene i de enkelte fagplanene, gir sammen med opplæringslovens formål elevene kompetanse til å sluse konflikter og motsetninger inn i demokratiets prosesser og institusjoner.

    Dette er en kompetanse som også må omfatte skolenes forståelse av diskrimineringsgrunnlag som ikke nødvendigvis er innbyrdes harmonisert med hverandre. Nettopp verdier, normer, identitet og overbevisninger, har potensial til konflikt. Det behøver ikke å bety at personer og grupper som representerer disse motsetningene ikke kan leve sammen i gjensidig respekt.

    Når Utdanningsdirektoratet ikke ser betydningen av å bygge demokratikompetanse der disse motsetningene håndteres i demokratiske prosesser og institusjoner, men i stedet avviser enkelte personer og gruppers konvensjonsfestede rettigheter, til fordel for normer og verdier som direktoratet ønsker å allmenngjøre, ligger avviket / bruddet hos direktoratet selv.

KONKLUSJONER

Vi oppsummerer disse vurderingene med følgende konklusjoner:

33. ***Rapporten etter tilsyn med Gamleveien skole presenterer ikke dokumentasjon og faktum fra den faktiske opplæringen som gir grunnlag for å svare «nei» på kontrollspørsmålene.***

34. ***Rapportens vurderinger, konklusjoner og svar på kontrollspørsmålene, hviler på forutsetninger i direktoratets lovforståelse som enten er feil, eller ikke er gjort rede for.***

    Dette gjelder særlig likestillings- og diskrimineringsloven, og menneskerettskonvensjoner som er tatt inn i den norske menneskerettsloven og dermed gjelder som norsk rett.

    Dette er systemfeil hos Utdanningsdirektoratet som forplanter seg til feil anvendelse også av opplæringsloven og privatskoleloven.

35. ***Rapporten avdekker at tilsynsmyndigheten ikke likebehandler diskrimineringsgrunnlagene i likestillings- og diskrimineringsloven.***

36. ***Normer og verdier som kan være forankret i grunnlagene «religion», «livssyn» og «politisk syn» (i arbeidsmiljøloven) er ikke vurdert eller avveid i forhold til diskrimineringsgrunnlagene «seksuell orientering», «kjønnsidentitet», «kjønnsuttrykk».***

37. ***Utdanningsdirektoratet utøver sitt ansvar som forvaltningsorgan for opplæringsloven og som tilsynsmyndighet uten refleksjon over om direktoratets aktive deltagelse i debatten som pågår i samfunnet om skoler og pride, kan påvirke 1) direktoratets habilitet knyttet til opplæringsloven og offentlige skoler, og 2) direktoratets habilitet som tilsynsmyndighet.***

38. ***Fordi tilsynsrapporten med Gamleveien skole bygger på ukorrekte forutsetninger og resonnementer jf. likestillings- og diskrimineringsloven og menneskerettighetene, vil den også ha konsekvenser av allmenn betydning. Rapporten bør derfor trekkes.***

Med vennlig hilsen
VERDIALLIANSEN

Jan Harsem, daglig leder

Verdialliansen - nettverk for kristne verdier og menneskerettigheter - skal fremme og forsvare kristne verdier i samfunnet. Verdialliansen skal også fremme og forsvare kristen tro, identitet og verdigrunnlag som legitimt og beskyttet av menneskerettighetenes diskrimineringsvern.

VERDIALLIANSEN
nettverk for menneskerettigheter og kristne verdier
ORG.NR.: 913 714 547
POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge
WEB: www.verdialliansen.no / **FACEBOOK:** https://www.facebook.com/verdialliansen
EPOST: post@verdialliansen.no / **TLF.:** 95 77 11 99